

MINOVÁ VÝZBROJ WEHRMACHTU 1929 ÷ 1945

MINOVÁ VÝZBROJ WEHRMACHTU 1929 ÷ 1945

Autor: Jurij Grigorjevič Veremejev

Zdroj: <http://army.armor.kiev.ua/engeneer/min-wermact-d.shtml>

Překlad, grafická a jazyková úprava: Karel Ludvík

Předmluva:

Jurij Grigorjevič Veremejev se narodil v roce 1947 a je ruské národnosti. V Sovětské armádě po 26 letech služby dosáhl hodnosti podplukovníka ženijních vojsk. Sloužil v Pobaltí, na Dálném Východě, v Československu, na Uralu atd.

Během své aktivní činnosti zneškodnil a zničil 1 327 kusů munice (letecké pumy, dělostřelecké náboje, ženijní miny, pozemní fugasy)

Podílel se na likvidaci následků havárie jaderné havárie v Černobyli.

Autor mnoha odborných článků a knih např. „Pozor miny“ („Внимание, мины!“) a „Miny včera, dnes, zítra“ („Мины вчера, сегодня, завтра“).

Překladatel článku se snažil v maximální míře zachovat autenticitu textu a názory autora, se kterými však ne vždy a ne ve všem souhlasí.

5. část (Protipěchotní miny 1944-45)

Přestože byla výroba a nasazení protitankových min od podzimu 1941 pro Wehrmacht vždy prioritní, úbytek lidských zdrojů a především přechod ke strategické obraně vedl od roku 1944 k vzrůstající spotřebě min protipěchotních.

Pro doplnění již používaných protipěchotních min se začala v dubnu 1944 na frontě používat trhavá skleněná mina „GLASMINE 43“ (Glas. Mi. 43). Mina patřila do kategorie „BEHELFSMINEN“ a byla vyvinuta na konci roku 1943.

Její tělo tvořila skleněná nádoba s průměrem 15 cm a výškou 8 cm, ve které byla mezi nálitky na dně uložena 200 g tritolová, nebo melinitová náložka „SPRENGKÖRPER 28“. Nad náložkou uprostřed výšky těla se nacházel kovový kotouč s centrálním otvorem pro vložení tlakového rozněcovače. Mina byla shora uzavřena

skleněným prolamovacím víkem.

Původně byl pro adjustaci těchto min používán kovový pákový rozněcovač „HEBELZÜNDER 44“ (H. Z. 44), do pozdějších sérií se používal kovový chemický rozněcovač „GLASZÜNDER SF-5“ (CZB), skleněný chemický rozněcovač „TOPFMINEZÜNDER SF-1“, nebo chemický rozněcovač „DRUCKZÜNDER SF-6“. Skleněných těl „GLASMINE 43“ bylo v letech 1944-45 vyrobeno více než 11 000 000 kusů (z toho 1 125 000 ks v roce 1945), nicméně v okamžiku skončení války se ještě celých

9 700 000 kusů nacházelo ve skladech. Jedním z důvodů této skutečnosti byla i nepřilíživá velká ochota německých ženistů pracovat s těmito minami. Ta pramenila z nadměrné křehkosti skleněného těla, ale i poměrně složité a riskantní adjustace všemi používanými typy rozněcovačů.

Pro zatarasování říčních brodů a mořského pobřeží byla vyráběna varianta „GLASMINE 43 (W)“ (Glas.Mi.43(W)), která se odlišovala hermetickým utěsněním víka a čtvercovou kamennou dlaždicí, připevněnou ke dnu miny.

V poválečném období výrobce, dolnosaská sklárna, ve snaze vyhnout se zabavení majetku a likvidaci firmy využila nevyexpedovaných zásob originálním způsobem. Skleněná těla a víka min doplnila malovanými květinovými vzory a nabídla je na vyhladovělý německý trh jako polévkové mísy. Úspěch byl tak veliký, že ještě v letech 1946 – 47 obnovila výrobu vylepšeného komerčního vzoru, s oušky po stranách a vybráním pro naběračku ve víku.

V roce 1944 začala výroba podstatně modernizované a zjednodušené šrapnelové miny s označením „SPRENGMINE 44“ (*S. Mi. 44*). V porovnání se starší *S. Mi. 35*, zůstaly rozměry miny v podstatě stejné, hlavním vizuálním rozdílem bylo přesunutí jímky pro rozněcovač ze středu horní plochy k jejímu okraji.

Jestliže však v *S. Mi. 35* byly použity pro iniciaci hlavní nálože tři zážehové rozbušky s prachovými zpoždovači, v mině *S. Mi. 44* byl použit 1,2 - 1,5 m dlouhý odtrhovací drát, propojující dno pouzdra miny se sekundárním rozněcovačem ve výmetném šrapnelovém tělesu.

Mína byla zprvu adjustována tahovým rozněcovačem *Z. Z. 42*, nebo tlakovým *S. Mi. Z. 35*. Nicméně, brzo se začal používat univerzální rozněcovač *S. Mi. Z. 44*, který se mohl používat jako tlakový, nebo tahový s jedním i dvěma nástražnými dráty.

Výroba *S. Mi. 44* nabíhala postupně a pozvolně nahrazovala produkci min *S. Mi. 35*. Celkem bylo v roce 1944 vyrobeno 3 233 000 kusů obou typů těchto šrapnelových min. V roce 1945 stačil německý průmysl dodat ještě 193 000 kusů *S. Mi. 44*.

Katastrofický stav v německém válečném průmyslu vedl na konci roku 1944 k vývoji a zavedení poslední šrapnelové miny. *WAFFENAMT* ji v listopadu 1944 přijal do výzbroje jako tabulkovou minu (*HEERESMINE*) *S. Mi. 45*.

Při průměru 102 mm měla nová mina výšku 90 mm. Vnější pouzdro miny bylo vyrobeno z impregnované lepenky, šrapnelové těleso bylo zhotoveno z betonu, obsahujícího kovové fragmenty. Trhací náplň tvořila 100 g oblá náložka *BOHRPATRONE 28*. Mína se k útvarům Wehrmachtu dostala v

únoru 1945 a mezi ženisty dostala slangový název *VERZWEIFLUNGSMINE* (mina zoufalství). Doklady o počtu vyrobených min *S. Mi. 45* se nedochovaly, ale patrně se nejednalo o nijak velké množství.

V posledním roce války však suverénně největšího rozmachu dosáhlo použití tlakových trhacích min s dřevěným krabičkovým tělem, známých pod souhrnným označením *SCHÜTZENMINE*. Těchto jednoduchých min různých variant (*Schü. Mi. 42*, *Schü. Mi. 400*, *Schü. Mi. 44*) bylo v roce 1944 vyrobeno 16 144 000 ks a dalších 2 605 000 ks v roce 1945.

V roce 1944 v souvislosti s velkou spotřebou německými ženisty oblíbených rozněcovačů *Z. Z. 42* došlo k paradoxní situaci, kdy se původně náhražkový *Z. Z. 42* stal nedostatkovým materiálem, zatímco pro starší *Z. Z. 35* najednou nebylo využití. Reakcí na tento stav byl vývoj a zavedení *SCHÜTZENMINE 44* (*Schü. Mi. 44*). Jako trhací náplň byla použita jedna 200 g náložka *SPRENGKÖRPER 28*. Její zvláštností byla vzad skosená čelní strana tlakového víka, jejíž tvar byl dán právě použitím tahového rozněcovače *Z. Z. 35*. Do otvoru ve vyčnívající hlavě pouzdra úderníku, běžně používaného pro uvázání nástražného drátu se vkládal kovový kolík. Zatížením tlakového víka docházelo vlivem negativního sklonu jeho čelní stěny k vytahování pouzdra úderníku z těla rozněcovače a následně k vysunutí pojistných kolíků. Uvolněný úderník byl poté vržen proti zápalce.

Na podzim roku 1944 se poptávka po protipěchotních minách natolik zvýšila, že byly do jejich výroby zapojeny všechny alespoň trochu vhodné výroby, včetně podniků na okupovaných územích.

Například ve Francii byla zahájena produkce nášlapných tříštivých min „*BEHELFS - SCHÜTZENMINE A-200*“ (*Be. Schü. Mi. A-200*) a „*BEHELFS - SCHÜTZENMINE S-150*“ (*Be. Schü. Mi. S-150*). Mina *A-200* byla známa i pod slangovým pojmenováním „*SENFTOPF*“ (Hořčičná sklenka). Byla tvořena válcovou nádobkou z nekvalitního skla, laborovanou sypkým Ekrazitem. K adjustaci byl používán tlakový pákový rozněcovač „*HEBELZÜNDER 44*“ (*H. Z. 44*), nebo tlakový chemický rozněcovač „*GLASZÜNDER SF-14*“. Mina měla průměr cca 75 mm, výšku 50 mm, hmotnost 400 g a hmotnost trhací náplně 150 g.

Mína *S-150* měla stejnou konstrukci, s tím rozdílem že jako tělo bylo použito upravených potravinářských plechovek. Dále se lišila menšími rozměry (průměr cca 60 mm) a menší hmotností.

Po porážce Francie v červnu 1940 se mezi kořistním materiálem nacházely i 50 mm minomety, které dostaly označení „*GRANATWERFERS 37*“ (*GRWR 37*), eventuálně *GRWR 203 (f)*. Bojové vlastnosti těchto minometů byly natolik nízké, že pro ně a velké zásoby v nich používané munice nebylo dlouho žádné využití. Později *LUFTWAFFE* po výměně zapalovače a úpravě stabilizátoru tyto minometné střely používala jako tříštivou submunici s označením *SD-1*.

Na podzim roku 1944 se našlo další využití, tentokrát jako střepinové miny. Z těla minometné střely byl zcela odstraněn dřív s křídélkovým stabilizátorem a hlavový zapalovač nahrazen redukcí se standardním závitem, umožňujícím adjustaci německými ženijními rozněcovači.

Tato mina dostala označení „*BEHELFS- SCHÜTZENMINE W-1*“ (*Be. Schü. Mi. W-1*), v řadě zdrojů se však vyskytuje i pojmenování *SD. Mine 4931*. Pro adjustaci byly používány tlakové rozněcovače „*GLASZÜNDER SF-14*“, nebo tahové *Z. Z. 42*.

Miny se mohly stejně zapichovat do země, s rozněcovačem vyčnívajícím nad povrch země, častěji však byly zalévány do betonového jehlátku s přidáním kovovými fragmenty. Samotná minometná střela měla průměr 50 mm, délku 130 mm, celkovou hmotnost 435 g a hmotnost trhací náplně (Ekrazit) 120 g. Těchto min bylo v roce 1944 vyrobeno 40 000 kusů, a v roce 1945 dalších 90 000 kusů.

K výrobě protipěchotních min byly využity i trofejní francouzské ruční granáty OF-37 a DF-37. Prostřední DF-37 z pěti ručních granátů, naskládaných do plechové schránky byl adjustován jedním tlakovým chemickým rozněcovačem „GLASZÜNDER SF-14“, procházejícím otvorem uprostřed víka schránky. Mina tohoto typu byla označena jako „BEHELFS - SCHÜTZENMINE E-5“ (Be. Schü. Mi. E-5).

Konečně, od ledna 1945 byly protipěchotní miny vyráběny pouze z betonu, do něhož byl přidáván šterk, skleněné střečky, kovový odpad, prostě vše co mohlo poskytnout alespoň nějaký střešinový efekt. Jako trhací náplň se používaly 200 g náložky SPRENGKÖRPER 28, později již jen sáček naplněný sypkou trhavinou. Tyto miny, různých tvarů a velikostí byly známy pod obecným „BETONMINE“.

Vývoj a produkce těchto opravdu pomocných (BEHELFS) min sice svědčí o rozkladu průmyslového potenciálu III. Říše, ale i o odhodlání bojovat až do poslední chvíle, s využitím všech dostupných prostředků. Přes mohutnou leteckou ofenzivu a ztráty území s průmyslovou kapacitou, bylo bojujícím vojskům ještě v období leden – duben 1945 dodáno 3 500 000 kusů armádních (HEERES) min. Počet pomocných (BEHELFS) min není k dispozici, ale lze předpokládat, že byl 1,5 ÷ 2 x vyšší.

V zimě 1945 byla vyvinuta a zahájena výroba miniaturní protipěchotní trhavé miny „SCHÜTZENMINE – DOSENMINE“. Minu tvořila kulatá plechová krabička, naplněná trhavinou. Integrovaný rozněcovač obsahoval úderník s předepjatou pružinou a střížný kolíček. Tato mina byla vyráběna ve dvou velikostech. Větší s průměrem 200 mm, výškou 75 mm, hmotností trhací náplně 150 g a aktivačním tlakem 20 kg. Malá varianta měla průměr cca 45 mm, výšku 70 mm, hmotnost trhací náplně 70 g a aktivační tlak 12 kg.

„DOSENMINE“ však nebyla dodávána k útvarům Wehrmachtu. Tyto miny byly určeny pro teroristickou organizaci „WEHRWOLF“. Údaje o vyrobeném množství se nedochovaly.

Kromě protitankové trhavé miny „PAPPMINE“, existovala i její protipěchotní varianta se stejným názvem. Tělo bylo tvořeno lepenkovým pouzdem a k adjustaci se používaly dva tahové rozněcovače Z. Z. 42. Použití dvou rozněcovačů bylo vynuceno nedostatečnou pevností tlakového kotouče, který nedokázal spolehlivě přenést aktivační tlak ze svého okraje na střed.

Produkce nepřekročila množství v řádu stovek kusů.

8. květen 1945 definitivně zastavil vývoj minového materiálu Wehrmachtu. I když samotný Wehrmacht reálně ukončil svou existenci v létě roku 1945, pro německé ženisty válka pokračovala ještě další dva až tři roky, kdy se jako váleční zajatci podíleli na odminování západní Evropy (v rozporu s Ženevskou konvencí O válečných zajatcích).

